

EXPECTATIONS FOR BULGARIAN AGRICULTURE TO THE COMMON AGRICULTURAL POLICY OF THE EUROPEAN UNION AFTER 2020

Petia Branzova

Economy Research Institute, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria

Abstract: The Common Agricultural Policy of the European Union (EU CAP) is based on three fundamental principles: free trade within the Community on the basis of common prices, preferences for European production on the Community markets, and common financial responsibility. It is primarily aimed at ensuring an acceptable standard of living for farmers, providing quality food for consumers at reasonable prices, safeguarding European heritage in rural areas and helping to protect the environment. As an EU Member, Bulgaria is focusing its agricultural policy on maximizing these principles. The purpose of the report is to outline the expected novelties that Bulgarian farmers will face in the new programming period 2021-2027. Highlights of the proposals for the new CAP and the expected effects of these on Bulgarian agriculture are presented.

Keywords: CAP, agricultural policy, payments.

ОЧАКВАНИЯ ЗА БЪЛГАРСКОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ СПРЯМО ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ СЛЕД 2020 ГОДИНА

Петя Брънзова

Институт за икономически изследвания при БАН

Резюме: Общата селскостопанска политика на Европейския съюз (ОСП на ЕС) е основана на три фундаментални принципа: свободна търговия в рамките на Общността на база общи цени, преференции за европейското производство на пазарите на Общността, както и обща финансова отговорност. Тя е насочена основно да осигури приемлив стандарт на живот на фермерите, да осигури качествени храни за потребителите на разумни цени, да запази европейското наследство в селските райони и да спомогне за опазването на околната среда. Като страна членка на ЕС, България насочва аграрната си политика към постигане до максимална степен на тези принципи. Целта на доклада е да се очертят очакваните новости, пред които ще се изправят българските фермери в новия програмен период 2021-2027г.. Представени са акценти от предложенията за новата ОСП и очакваните ефекти от тях върху българското земеделие.

Ключови думи: ОСП, аграрна политика, плащания.

Въведение

Общата селскостопанска политика (ОСП) е доказала значението си за формирането на едно многофункционално селско стопанство, отговарящо на потребностите на обществото, допринасящо за опазването на околната среда и природните ресурси, борбата с климатичните промени и развитието на селските райони, като в същото време позволява на производителите да получават достатъчно доходи от своята дейност. Изправеното пред серия от

предизвикателства производство на селскостопански продукти трябва да става по устойчив и природосъобразен начин. За постигането на тази цел е необходимо да продължим да концентрираме усилията си за насърчаването и моделирането на конкурентоспособен селскостопански сектор, устойчив на кризи и рискове от различно естество. Трябва да бъде отбелязана ролята на тази политика за опазване на здравето на хората, животните и растенията и за защита на околната среда.

Материал и методи

В доклада е направен опит да се разгледат наличните документи и материали свързани с темата като: официални документи на ЕС, ЕК и МЗХГ на Република България по темата. Също така становищата на бизнеса, земеделските и браншовите асоциации в България.

ЕС и ОСП след 2020 г.

В предложението на Комисията за многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027г. се определя бюджетната рамка и основните насоки за ОСП. На тази основа Комисията представя пакет от регламенти за определяне на законодателната рамка за ОСП за периода 2021—2027 г., заедно с оценка на въздействието на алтернативните сценарии за развитието на тази политика.

Решението за последната реформа на ОСП е взето през 2013г., а самата реформа е осъществена през 2015 г. Оттогава насам обстоятелствата, при които тя се провежда, се промениха значително, и по-конкретно:

- Под натиска на макроикономически фактори, геополитическо напрежение и други видове въздействие, цените на селскостопанските продукти отбелязват значителен спад.
- Акцентът на търговските преговори се измества от многостранни към двустранни споразумения и ЕС стана по-отворен към световните пазари. ЕС пое нови международни ангажименти, например по отношение на смекчаването на последиците от изменението на климата (чрез 21-вата конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата) и на международното развитие (чрез целите на ООН за устойчиво развитие), както и във връзка с усилията за по-добра реакция на други геополитически явления, в т.ч. миграцията.

Тези промени доведоха до обществен дебат по въпроса дали реформата от 2013 г. е достатъчно амбициозна, за да се подпомогне ОСП да реагира адекватно на мащабните текущи предизвикателства, свързани с икономическото състояние на селскостопанския сектор, опазването на околната среда, действията в областта на изменението на климата и здравата икономическа и социална структура за селските райони на ЕС и по-специално с оглед на новите възможности за действие в областта на търговията, биоикономиката, енергията от възобновяеми източници, кръговата и цифровата икономика (Markov N. 2019).

ОСП трябва да бъде модернизирана, за да може да посрещне тези предизвикателства, опростена, така че да може да го направи с минимална административна тежест и да бъде съгласувана в още по-голяма степен с останалите политики на ЕС, така че да допринесе максимално към десетте приоритета на Комисията и целите за устойчиво развитие.

Модеризираната ОСП трябва да подпомогне прехода към напълно устойчив селскостопански сектор и развитието на жизнеспособни селски райони, осигурявайки сигурни, безопасни и висококачествени храни за над 500 милиона потребители. Европа се нуждае от интелигентен, устойчив, стабилен и конкурентен селскостопански сектор, за да гарантира производството на безопасни, висококачествени, достъпни, питателни и разнообразни храни за своите граждани и здрава социално-икономическа структура в селските райони.

Модеризираната ОСП трябва да засили своята европейска добавена стойност, включвайки по-амбициозни цели по отношение на околната среда и климата и отговаряйки на очакванията на гражданите за тяхното здраве, околната среда и климат. Както е предвидила в

работната си програма за 2017 г., Комисията проведе обширни консултации във връзка с опростяването и модернизирването на ОСП, така че политиката да допринесе максимално за изпълнението на десетте приоритета на Комисията и на целите за устойчиво развитие. (Бююклиев О. и др., 2017) Акцентът е върху конкретни политически приоритети за бъдещето, без да се засягат финансовите средства за ОСП в следващата многогодишна финансова рамка.

На 29 ноември 2017 г. е публикувано съобщение „Бъдещето на прехраната и селското стопанство“. С това съобщение се откри възможност за структуриран диалог относно бъдещето на ОСП в институциите на ЕС, както и със заинтересованите страни.

В този политически документ се очертават предизвикателствата, целите и възможните пътища за една устойчива в бъдещето ОСП, която трябва да бъде по-опростена, по-интелигентна и модерна политика и водач при прехода към по-устойчиво селско стопанство. По-специално Комисията обяви по-амбициозните цели по отношение на действията, свързани с околната среда и климата, по-доброто определяне на целите при предоставянето на подпомагане и използването в по-голяма степен на полезните взаимовръзки между научните изследвания, иновациите и консултантските услуги като основни приоритети за ОСП след 2020 г. Като начин за подобряване на качеството на изпълнението на ОСП тя предложи и нов модел за осъществяване на политиката, с който акцентът се прехвърля от спазването на изисквания към изпълнението на цели, и преразпределение на отговорностите между ЕС и държавите членки при повече субсидираност. Стремежът е с новия модел да се постигнат по-добре целите на ЕС въз основата на стратегическо планиране, по-обща интервенция на политиката и общи показатели за качество на изпълнението, подобрявайки по този начин съгласуваността между целите на бъдещата ОСП с останалите цели на ЕС.

Целите на ОСП:

- да се увеличава селскостопанската производителност чрез подкрепа на техническия прогрес и осигуряването на рационално развитие на селскостопанското производство, както и оптимално използване на производствените фактори, по-специално на работната сила;
- по този начин да се осигури приемлив жизнен стандарт за хората, занимаващи се със селско стопанство, в частност посредством увеличаването на индивидуалните доходи на лицата, осъществяващи тази дейност;
- да се стабилизируют пазарите;
- да се гарантира снабдяването;
- да се гарантира, че доставяните продукти достигат до потребителите на разумни цени.

България и ОСП на ЕС след 2020 г.

Последните две години в България се провеждат много дискусии относно бъдещата ОСП на ЕС и вариантите и исканията за защита на интересите на българското земеделие. По надолу е направен опит да се изложат и синтезират позициите на българското правителство и българските земеделски производители.

България подкрепя предприетите през последните години промени на ОСП, целящи повишаване на пазарната ориентация на европейското земеделие и стабилизиране на Единния пазар на ЕС. Европейският модел на земеделие е доказал своите предимства и жизнеспособност и това налага запазване и по-нататъшно развитие на Общата селскостопанска политика, в условията на новите предизвикателства. За постигане на желаните резултати от предстоящия процес на модернизирване и опростяване, политиката трябва да запази досегашния си балансиран подход, основаващ се на два стълба с конкретни цели и сфери на подпомагане чрез взаимно допълващи се инструменти.

С цел минимизиране на изкривяванията в конкурентоспособността между земеделските стопанства в ЕС, българското правителство намира за целесъобразно службите

на Комисията да изготвят анализ на подпомагането с европейски и национални средства на единица площ във всяка държава членка. Това подпомагане следва да не надхвърля средния размер на подпомагането в ЕС с определен процент, дефиниран от ЕК на базата на извършения анализ. Въвеждането на такава регулация ще подпомогне процеса към действително сближаване между държавите членки и осигуряване на равнопоставени условия на ниво ЕС.

България подкрепя идеята, че Европейският фонд за гарантиране на земеделieto и Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони трябва да си взаимодействат с останалите Европейски структурни и инвестиционни фондове по ефективен и опростен начин, с цел интегрирано развитие на териториите.

Възможността за трансфер между двата стълба трябва да бъде запазена.

Директни плащания и обща организация на пазара

Директни плащания

Директните плащания са многофункционален елемент на Общата селскостопанска политика. Директните плащания подкрепят доходите на стопанствата, гарантирайки устойчивостта на селското стопанство, поддържането на жизнеспособно производство на храни и продоволствена сигурност. Тази подкрепа позволява на фермерите да предоставят, в допълнение към производството на храни, жизненоважни обществени блага, като например екосистемни услуги, заетост, управление на ландшафта и поддържане на жизнеспособността на икономиката.

Директните плащания са важен фактор за изграждане на издръжливост на земеделските стопанства, за справяне с екологичните предизвикателства и ефективно използване на природните ресурси, осигуряване на по-добра възрастова структура на заетите в земеделieto и поддържане на пазарна ориентация на стопанствата. Директните плащания е необходимо да продължат да помагат за стабилизиране на доходите на земеделските стопани и да имат принос за осигуряването на достоен стандарт на живот на активните фермери. Отчитайки приноса на директните плащания, земеделските стопани имат свободата да произвеждат това, което пазарът и потребителите търсят, да намират нови пазари и да разработват нови ниши с оглед по-голяма възвращаемост на капитала.

След 2020 г. директните плащания следва да осигурят подкрепа и стабилизиране на селскостопанските доходи; ефективно използване на природните ресурси; равнопоставеност на единния пазар на ЕС; компенсация за прилагането на високи производствени стандарти и екологични изисквания на ЕС и подпомагане на уязвими сектори.

За да могат да бъдат изпълнени успешно целите на политиката и постигнати приоритетите е необходимо директните плащания да бъдат запазени в пълна степен като продължат да се прилагат със стабилно и адекватно ниво на финансиране. Необходимо е ОСП да остане общностна политика като директните плащания бъдат изцяло финансирани от бюджета на ЕС. Въвеждането на възможност за национално съфинансиране в директните плащания е неприемливо. Продължаването на прилагането на директните плащания и след 2020 г. и запазването на силата на този инструмент чрез адекватно финансиране ще бъде допълнителна гаранция за постигане на гъвкав, конкурентен и устойчив селскостопански сектор. Подходящо би било въвеждането на директно подпомагане и за сектори, които спомагат за запазването на съществуващите екосистеми и биологично разнообразие в ЕС. Разликите в директните плащания на хектар продължават да съществуват между отделните държави членки и призоваваме да отпадне историческия подход за разпределение на средствата за директни плащания и да се завърши процеса на тяхното цялостно сближаване, с цел осигуряването на равнопоставени условия за конкуренция на единния пазар.

Подпомагане под формата на преразпределително плащане също има място в бъдещата структура на директните плащания, тъй като осигурява стабилност за малките и средни стопанства в земеделския сектор.

От съществено значение е създаването на стимули и за младите земеделски стопани, които да навлизат в сферата на земеделието, а съществуващите да продължават дейността си в сектора. Прилагането на ефикасна схема за директни плащания за млади фермери би могла да допринесе за насърчаването им.

Наред с това, осигуряването на целенасочено подпомагане към малки и средни земеделски стопанства ще повиши техния потенциал.

– **Схемата за единно плащане на площ**

Схемата за единно плащане на площ (СЕПП) доказва своята ефективност, ефикасност и прозрачност и е необходимо да бъде запазена и приложена в бъдещата ОСП. СЕПП има редица положителни страни – сравнително ниска степен на бюрократичност, опростеност и яснота на изискванията. Посредством СЕПП се предоставя базово подпомагане за фермерите като критериите са разбираеми, обективни и опростени. Продължаване прилагането на принципите на СЕПП ще подпомогне изпълнението на целта ОСП да бъде опростена и разбираема за фермерите.

– **Зелени плащания**

Зелените плащания са начин за доказване на обществената значимост на ОСП не само за осигуряване на хранителни продукти, но и като фактор за екологична устойчивост на територията. (Киречев Д., 2017) Зелените директни плащания имат принос в преодоляването на глобалното предизвикателство за борба с климатичните промени. Но при съществуващите изисквания има място за допълнително опростяване с цел да бъдат по-разбираеми за фермерите и в същото време да носят екологична полза. Следва да бъде предоставена възможност на държавите членки за гъвкав избор на „зелени инструменти“, съобразени и адекватни на регионалните особености и ограничения. Настоящият мащаб на екологизиране е правилният компромис между традиционните (подкрепа на доходите) и новите (предизвикателства за околната среда и климата) цели, а всяка потенциална промяна следва да е в резултат на задълбочена оценка на прилаганото до момента, както и финансово обезпечена в бюджета на ОСП след 2020 г.

– **Обвързано с производството подпомагане**

За България обвързаното с производството подпомагане е изключително важен инструмент на ОСП, защото подкрепя сектори с трудности и спомага за решаването на специфични регионални проблеми. Обвързаните директни плащания позволяват насочване на подпомагане в определени сектори, което е предпоставка за повишаване на издръжливостта на земеделските стопанства. Обвързаните плащания имат принос за запазването на икономическите дейности в селските райони и заетостта в тях. Следователно тези плащания следва да бъдат запазени дори с още по-широк обхват и по-голям финансов ресурс.

– **Преходна национална помощ**

Необходимо е да се запази възможността за прилагане на преходна национална помощ и след 2020 г. с цел поддържане стабилността в подкрепата на земеделските стопани и предотвратяване на значително намаление на помощта за тези сектори.

Обща организация на пазара

През последните години Общата организация на пазара доказва своето значимо място в ОСП. Тя съдържа поредица механизми, които насърчават конкурентоспособността на производството и регулират пазара на чувствителните продукти в рамките на ЕС. Тези механизми предлагат гаранции в зависимост от спецификата на съответните продукти и затова запазването на пазарната ориентация на бъдещата ОСП е много важно.

Необходимо е да се запази ролята на „предпазна мрежа“ на пазарните мерки в условията на пазарна нестабилност. Необходимо е да има правна база, която да дава възможност на земеделските производители да знаят на какво могат да разчитат. Трябва да се създадат възможности за тяхното прилагане съобразно спецификата на ситуацията в отделните държави

членки. Същевременно следва да се заложи на по-интензивно насърчаване на късите вериги за доставка.

Особено важно е прилагането на пазарните мерки да бъде опростено и достъпно за земеделските стопани. Разходите и административното натоварване трябва да бъдат пропорционални на ефекта от прилагане на съответната мярка.

– **Управление на кризите**

Едно от предизвикателствата пред ОСП след 2020 г. е увеличаването на устойчивостта на земеделския сектор с цел справяне с бъдещите кризи. Необходимо е да се търсят средносрочни решения за създаване на механизъм за прилагане на комплекс от взаимно допълващи се мерки, които да се прилагат до постигане на трайно възстановяване на нивата на цените и стабилизиране на пазара на продуктите. Следва да бъдат осигурени нови, гъвкави и бързоприложими инструменти, които да подкрепят фермерите при пазарни кризи, като правото за вземане на решения следва да бъде предоставено на самите държави членки.

Резервът за кризи е практически неизползваем и затова е необходимо да бъде ревизиран с цел повишаване на неговата приложимост. Механизмът за неговото финансиране също следва да бъде променен, като се търси балансиран подход при източниците на финансиране.

Необходимо е създаването на ясни правила за разходване на резерва, така че средствата, предназначени за справяне с извънредни ситуации, да бъдат лесно достъпни и оптимално разпределени.

– **Верига на доставките и нелоялни търговски практики (НТП)**

Българското правителство счита за необходимо да се търсят всякакви възможности за подобряване на взаимоотношенията между участниците във веригата на доставките. Дългосрочните перспективи за селско стопанство ще се подобрят само ако се подобри конкурентоспособността на производството и се повиши делът за земеделските производители на добавената стойност по веригата на доставки.

С цел укрепване на позициите на земеделските производители при договаряне, следва да се предприемат действия за насърчаване сдружаването на производителите в организации на производители, както и за по-добро насочване на подпомагането към организации на производители. Именно чрез сдружаването в такива структури ще се укрепят позициите на земеделските производители във веригата на доставки. Организацията осигуряват на производителите значителни икономически предимства, чрез повишаване възможностите за договаряне с търговците и преработвателите на по-изгодни изкупни цени, планиране и намаляване разходите за производство, прилагане на производствени стандарти и иновации. Необходими са инструменти по Първи стълб, които реално да създават благоприятна среда за развитието на организации на производителите.

Обществото се нуждае от по-голяма прозрачност по отношение на ценообразуването на хранителните продукти, от намаляване на дела и ролята на посредниците в търговските процеси, както и от прекратяване на практиките за спекулативно и необосновано нарастване на крайните потребителски цени. В този смисъл, създаването на постоянна европейска система за мониторинг на цените по цялата хранителна верига ще бъде крачка в правилната посока.

България поддържа идеята за създаване на хоризонтална нормативна уредба за ограничаване на нелоялните търговски практики в агрохранителната верига на ниво ЕС, която да обхваща уреждането на обществените отношения, свързани със стабилизирането на хранителната верига и отделните звена от нея.

Развитие на селските райони

Подпомагането по Втори стълб следва да допринася за изравняването на различията в развитието на селскостопанския сектор и регионите, за укрепване на пазарните позиции на производителите и преработвателите, за насърчаване развитието на икономически, социални и екологични дейности в селските райони, като същевременно се гарантира устойчивото и

ефективно използване на природните ресурси, опазване на биоразнообразието, насърчаване на биоземеделieto, на иновациите и навлизането на млади и нови хора в сектора.

Подкрепата по Втори стълб на ОСП следва да осигури:

– Разширяване на възможностите за специфична подкрепа за регионите, за да удовлетвори нуждите на земеделските стопани и местното население. Предвид това, че голяма част от селските райони са разположени на територии с природни ограничения, където доходът на глава от населението е значително по-нисък от средния за Европа, развитието им продължава да бъде важно предизвикателство за устойчиво териториално сближаване, което изисква адекватна финансова подкрепа, насочена към повишаване на заетостта и жизнения стандарт.

– Гъвкавост при насочване на подпомагането. Подпомагането по Втори стълб трябва да предоставя по-голяма свобода на ниво държава при определяне на приоритетните области, в които да се насочва финансовата подкрепа. За да бъде осигурено по-ефективно насочване на средствата за справяне с новите предизвикателства, и да се работи за опростяване на правилата, следва да продължи да се прилага по-голямата гъвкавост, като бъдат отчетени резултатите от текущо прилаганите мерки и усилията да бъдат насочени към утвърждаване на ясни правила, които да облекчават както дейността на земеделските стопани, така и администрацията.

– Модернизация и въвеждане на иновации. Подкрепата по програмите за развитие на селските райони (ПРСР) следва да допринесе за същественото повишаване на производителността на труда в селскостопанския сектор, преминаването към по-ефективни методи на производство, щадящи околната среда, ефективно използване на природните ресурси и осигуряването на възможности за произвеждане на качествени храни и продукти за населението. Предвид нарастващите демографски проблеми, подкрепата в рамките на Втори стълб се явява основен инструмент за създаване на устойчива заетост, стимулирайки икономиката в селските райони чрез развитие на предприемачество и осигуряване на възможности за повишаване на доходите на населението. Подкрепата на иновациите и нови технологични решения за по-добро управление на използваните ограничени природни ресурси и стимулирането на практики, щадящи околната среда, насочени към опазване на биоразнообразието, следва да допълват подкрепата за развитието на биологичното земеделие и производство.

– Гъвкави, регионално насочени мерки за опазване на околната среда и промените в климата. Отчитайки регионалните специфики и настъпващите климатични промени, ОСП следва да осигури финансирането на достатъчно гъвкави и адаптивни практики с цел опазването на биоразнообразието, количеството и качеството на водите, намаляване на замърсяването при източника му и защитата на горските територии, които допълват по-широкото навлизане на биологичното производство, осигуряващо здравословни и качествени хранителни продукти за крайния потребител.

– Създаване на отделен фонд за подхода ЛИДЕР, който да определя унифицирани правила за прилагане и да включва възможностите за многофондовото финансиране, предвидени в настоящия период. ЛИДЕР трябва да продължи да събира, а не да разделя местните общности, което да води до подобряване на тяхното благосъстояние и условия за живот, като се продължи процеса на подобряване на връзките между селските и градските такива. Особено важно е да се продължи с подкрепата за работата с мрежа на местно, регионално, национално и транснационално ниво.

Заклучение

Общата селскостопанска политика (ОСП) 2021-2027 г. цели обединяване на Първи и Втори стълб в един общ Стратегически план. Той ще има за цел да гарантира синхрон между директните плащания и развитието на селските райони.

Основните цели на ОСП 2021-2027 г. са интелигентно, устойчиво и диверсифицирано селско стопанство, грижи за околната среда и климата и социално-икономическо укрепване на селските райони.

Реформата за ОСП не може да бъде завършена преди да се финализират преговорите по Многогодишната финансова рамка след 2020 г. След приемане ѝ не по-рано от края на тази година, ще бъде ясен и окончателният бюджет за нея.

Една от основните теми към момента е проектобюджетът на ОСП след 2020 г. Предвижда се парите от Европейския фонд за развитие на селските райони да бъдат по-малко за сметка на националното финансиране. Но това не засяга само страната ни, а всички държави членки като цяло. По отношение на директните плащания, един от най-важните моменти касае сближаване нивата на плащанията между държавите членки, или т.н. външна конвергенция. Правилото е в рамките на следващия седемгодишен период парите за директни плащания постепенно да нарастват, докато се покрие 50% от разликата между настоящото национално ниво и нивото от 90% от средното за ЕС. Тази разлика не е голяма за страната ни. Редица държави членки, включително и България, заявиха че таваните на директните плащания следва да бъдат определени на национално ниво и да бъдат доброволни, за да се осигури ефективна приложимост. С оглед заложеното сближаване на плащане на единица площ в ЕС, предварителните изчисления на средствата за бъдещия програмен период (2021-2027 г.) показват прогресивно увеличение на средствата за директните плащания за България до 2027 г. с около 0.7 % (5,3 млрд за настоящия период в сравнение с 5,7 млрд за бъдещия период).

До момента от началото на преговорния процес, България е подкрепила две декларации на групи държави членки, които настояват за запазване на настоящето ниво на подпомагане от ЕС. Предложението на Комисията относно таваните за директни плащания въвежда съществена промяна в сравнение с прилаганото до момента прогресивно намаление и таван на плащанията, което засяга само Схемата за единно плащане на площ. Промяната е, че се въвежда редуция в плащанията по всички схеми за директни плащания, включително и обвързаната подкрепа, еко-схемата, преразпределителното плащане и плащането за младите земеделски стопани. Позицията на страната ни е, че тези схеми са насочени към подпомагане на земеделските производители, в сектори със специфични проблеми и тяхното редуциране е нелогично и непоследователно. В съответствие с целта за осигуряване на по-съществена субсидиарност е необходимо да бъде оставено като национално решение дали да се поставят тавани на плащанията и скала на намаление. По този начин ще бъде дадена максимална възможност за отразяване на националните специфики и ситуации в отделните държави членки.

По отношение на обвързаната подкрепа, Комисията предлага намаление от прилаганите към момента 13%+2% за протеинови култури на 10%+2%. В рамките на дискусиата присъстващите се обединиха около мнението, че обвързаната подкрепа е изключително важен инструмент за България и увеличаването на процента на подпомагане е много важно за бранша.

Относно предложението на Комисията за отпадане на възможността за прилагане на преходна национална помощ след 2020 г., страната ни ще продължава да настоява да бъде намерено приемливо решение с цел поддържане стабилността на доходите на земеделските стопани.

Използвани източници

1. Грозданова С., Д. Русчева, П. Тодоров, О.Буюклиев.(2017).Предпоставки за интегриране на селскостопанската и продоволствената политика, Изд. Ролл Къмпани,С., с.173, ISBN 978-954-92236- 7-5.
2. Киречев Д. „РАЗВИТИЕ НА „ЗЕЛЕНИЯ“ ЕЛЕМЕНТ НА ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ” Агробизнесът и селските райони – икономика, иновации и растеж. (2017).
3. Markov, N. "ECONOMIC FRAMEWORK OF THE BIO-BASED PRIMARY SECTOR IN BULGARIA." *Trakia Journal of Sciences* 17.1 (2019): 94-98.
4. <http://nszkb.com/news/read/47951>
5. <http://www.europarl.europa.eu/factsheets>
6. https://www.mzh.government.bg/media/filer_public/2019/07/03/proekt_na_reglament_ot_nosno_fum_na_osp.pdf
7. <http://bcap.bg/>
8. <https://osp.bg/wp-content/uploads/2019/02/%D0%91%D1%8E%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD-26.pdf>
9. <http://azpb.org/app/uploads/2017/07/Position-CAP-agfter-2020EN.pdf>